

לשמוע קול תורה – פסוק השבוע

פרשת ראה

"כי קרא שמיטה לה"

"וְזָה דְּבַר הַשְּׁמִיטָה שֶׁמוֹטָל בְּעַלְמֵי מִשְׁהָ דְּאֶשְׁרֵי שְׁהִבְרַעְהוּ לֹא יִגְשָׁתָּ רַעְהוּ וְאֶתְּחִיבִי קִרְאָה שְׁמִיטָה לָהּ" (דברים טו, ב).

נשים לב לדברי הפסוק: "לא ייגוש את רעהו" – מדוע? "כי קרא שמיטה לה". מה הקשר בין הדברים?

ישנן שתי שיטות עיקריות שמטרתן להביא את העולם למצב כלכלי טוב יותר.

שיטה אחת שמה את הדגש בצדק ובשוויון. לפי שיטה זו על הרשויות להתערב בצורה משמעותית בנעשה בחברה כדי להגיע לתוצאה הרצויה – שהעושר יתחלק בין כולם ולא יהיה בשליטתם של כמה עשירי עולם.

השיטה השנייה גורסת שהחירות היא המנוע להתקדמות העולם, ולפי שיטה זו התערבות יתר רק תגרום לבריחה מיצירתיות ומהתקדמות, ותדרדר את העולם לעוני.

במהלך ההיסטוריה הונהגו כל השיטות. כשנכשלה שיטה אחת נוסתה השיטה אחרת עם שינויים ותמורות, אך השאלה מהי השיטה הנכונה טרם מצאה מענה. הפסוק שלנו מלמדנו: דעו לכם שאין שיטה מנצחת, הכול תלוי בבני האדם. כל עוד לא יהיו בני האדם ישרים וימשיכו לנצל אלו את אלו שום שיטה לא תצלח. רק הבנה של האדם שהוא אינו אדון העולם תוכל להביא מרפא.

כל שיטה יכולה להצליח אם היא נעשית ברצון ובכבוד הדדי. ועל כן נאמר "לא ייגוש את רעהו כי קרא שמיטה לה" - האדם לא ינצל את חברו אם הוא יידע ויפנים שהכול שייך לא-ל.

ומכאן נבין גם את השינוי בלשון הפסוק: בתחילת הפסוק מדובר רק על "רעהו", ובהמשך מדובר גם על "רעהו" וגם על "אחיו". ברגע שיבין האדם שכל רע הוא גם אח, הוא ינהג עם כל אדם באחוזה ולא ירצה לנצל איש.